

Σχετικά με την εκπαίδευση του αναλυτή

Άρθρο δημοσιευμένο με τον τίτλο « Απάντηση στο Che νουί ? σχετικά με την εκπαίδευση του αναλυτή το 2001», στο περιοδικό Che νουί ?¹, αρ. 15, Ιούλιος 2001.

1 - Ο ΓΕΝΝΗΜΕΝΟΣ-ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΗΣ

Ο Λακάν διηγείται ότι μια μέρα, κάποιος του έκανε φιλοφρόνηση πως είναι γεννημένος-ψυχαναλυτής, και πως ο ίδιος αρνήθηκε την τιμή. Διαβάζοντάς το στην αρχή της δεκαετίας του 1960, σκεφτόμουν την φράση που υπογράφει ο Λαζάρ Καρνό (Lazare Carnot) : *Δεν γεννιέται κανείς επαναστάτης, γίνεται*. Εάν υπήρχαν γεννημένοι-ψυχαναλυτές, δεν θα χρειαζόταν να τους εκπαιδεύσουμε, θα αρκούσε να τους ανακαλύψουμε. Στο πλαίσιο της σημερινής συνθήκης, αυτή η άποψη είναι χαμένη από χέρι. Θα θέλαμε παρ'όλα αυτά να της δώσουμε την ευκαιρία της, *a fighting chance*, μια πραγματική ευκαιρία². Δεν λέει ο Λακάν ότι οι γυναίκες είναι γεννημένες-ψυχαναλύτριες -διότι υποτίθεται ότι είναι ταγμένες να οικειοποιούνται την ανδρική φαντασίωση ; και ότι οι Εβραίοι δεν διαδραματίζουν τυχαία τον δικό τους κυρίαρχο ρόλο στην ψυχανάλυση ; ότι ο αναλυτής φέρει ένα *σημάδι*, αυτό του απόβλητου, που θα πρέπει να ανακαλύψει, έργο που ανατίθεται στους *ομοειδείς* του ; ότι θα ήταν ωραίο να υπήρχε ένα αναλυτικό χάρισμα όπως συμβαίνει με τα μαθηματικά ; Εφόσον απουσιάζει το χάρισμα, διαπιστώνουμε την προτίμηση που έχουν για την ψυχανάλυση, και με το παραπάνω, οι αποκλεισμένοι, οι αποτυχημένοι, οι

---

¹ Che νουί ? ήταν το περιοδικό του φροϋδικού Κύκλου, εταιρίας αποτελούμενης από αναλυτές που προέρχονταν από την φροϋδική Σχολή του Παρισιού οι οποίοι δεν επιθυμούσαν να ενταχθούν στην Σχολή του φροϋδικου Αιτίου.

² Στα αγγλικά στο πρωτότυπο

χαμένοι. Παρ'όλα αυτά, όλα μας αποθαρρύνουν από το να αποδεχθούμε ότι είμαστε εκ φύσεως ψυχαναλυτές. Θα έπρεπε στην περίπτωση αυτή να είμαστε ψυχαναλυτές χωρίς την ψυχανάλυση. Εν ολίγοις : *Ζήτω η ψυχανάλυση, διότι εάν δεν υπήρχε ψυχανάλυση, δεν θα υπήρχαν ψυχαναλυτές.* Χρειάστηκε να φτάσουμε στο 1910 για να συστήσουμε στον αναλυτή να αναλυθεί, και ακόμη κι αυτό γινόταν μόνο με την έννοια του Παστέρ που ενοφθαλμιζόταν τη λύσσα (την πανούκλα)³. Έπειτα αυτό έγινε μία εκ των ων ουκ άνευ προϋπόθεση. Στη συνέχεια ήρθε ο Λακάν και ορίστηκε τι είναι ψυχαναλυτής : το αποτέλεσμα της ανάλυσης του. Είναι το πέραςμα.

2 - Η ΛΟΓΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Η ιδέα ενός αληθινού και οριστικού τέλους της ανάλυσης, που θα επιτελούσε μία αμετάκλητη μεταλλαγή του υποκειμένου, αντιτίθεται στον Φρόυντ. Προϋποθέτει όχι μόνο ότι θα υπήρχε μια *λογική της θεραπείας*, αλλά και ότι η θεραπεία θα αποτελούσε μία λογική καθορισμένη από έναν αρχικό αλγόριθμο, η οποία θα ολοκληρωνόταν με έναν τύπο τερματισμού. Δεν θα είχε περισσότερη ελευθερία (περισσότερο τακτικισμό) από ό,τι μία μηχανή του Turing εάν η διαδρομή της δεν ήταν παρ'όλα αυτά απρόβλεπτη. *Οι επιπτώσεις της αλήθειας* εγγράφονται ως σημαίνοντα στην κενή θέση του *υποτιθέμενου υποκειμένου* ότι *γνωρίζει* σε μία σειρά που δεν είναι προδιαγεγραμμένη, διευθετείται εκ των υστέρων. Ό,τι επομένως συσσωρεύεται σε γνώση υπερτερεί των λιβιδινικών επενδύσεων που συγκεντρώνονται σε έναν όλο και πιο πυκνό πυρήνα (επίπτωση *shrink*⁴/συρρίκνωσης), το οποίο το υποκείμενο τελικά αποχωρίζεται, ενώ ταυτόχρονα διαλύεται η μυθοπλασία της υποτιθέμενης γνώσης. Υπάρχει εδώ μία πραγματική γνώση που έχει αποκτήσει το υποκείμενο η οποία μπορεί να σχηματιστεί και να επικοινωνηθεί έτσι ώστε να επικυρωθεί. Αυτή η παράγραφος συμπυκνώνει το αξίωμα της πρότασης που παρουσίασε ο Λακάν

³ (Σ.τ.Μ.) Η φράση «φέρνουμε την πανούκλα» (αγγλικά: "We are bringing them the plague", γερμανικά: "Wir bringen ihnen die Pest") είναι ένα διάσημο, ιστορικό σχόλιο που αποδίδεται στον Σ. Φρόιντ, το οποίο ειπώθηκε προς τον Καρλ Γιούνγκ κατά το πρώτο τους ταξίδι στις ΗΠΑ το 1909, καθώς πλησίαζαν το λιμάνι της Νέας Υόρκης.

⁴ Στα αγγλικά στο πρωτότυπο

τον Οκτώβριο του 1967, μεταξύ των δύο Σεμιναρίων που την πλαισιώνουν : «Η λογική της φαντασίωσης» και «Η ψυχαναλυτική πράξη».

3 - ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΟΣ WITZ

Εξαιτίας του Λακάν, η λέξη *αναλυτής* ακούγεται εφεξής με δύο τρόπους, και είναι διαχωρισμένοι (*ρήξη της ιεραρχίας*). Υπάρχει ο αναλυτής που προέρχεται από την ανάλυση του : ετούτος εδώ είναι ο αναλυμένος• θεωρείται αναλυτής χωρίς να έχει καθοδηγήσει ποτέ μια θεραπεία• τουλάχιστον αυτό δεν λαμβάνεται υπόψιν. Ο άλλος είναι ο αναλυτής που προκύπτει από την πρακτική του. Ο πρώτος έχει ονομαστεί αναλυτής από το εκ των υστέρων της ανάλυσης του• ο δεύτερος, από το εκ των υστέρων της πρακτικής του. Στον πρώτο απονέμουμε τον τίτλο του αναλυτή της Σχολής (ΑΕ)• στον δεύτερο, εκείνον του αναλυτή μέλους της Σχολής (ΑΜΕ). Πριν τον Λακάν, δεν φανταζόμασταν ότι θα μπορούσε κανείς να είναι αναλυτής χωρίς να έχει δώσει τα διαπιστευτήρια του στην πρακτική. Όμως ακριβώς, ο Λακάν αμφέβαλλε για αυτά τα διαπιστευτήρια, έβλεπε ότι περισσότερο αναγορεύαμε βασιζόμενοι στη φήμη, στις κοινωνικές δεξιότητες, στην ευπείθεια, μέσω διαπραγματεύσεων ή ευνοιοκρατίας. Εξ ου αυτό το *Witz* : να θεωρούμε αναλυτή (εν δυνάμει) έναν αναλυμένο χωρίς άλλη εμπειρία πέρα από την ίδια του την εμπειρία ως αναλυόμενου. Κλινική επίπτωση : να δοθεί ένας συγκεκριμένος και εξαιρετικός στόχος στην θεραπεία : να επιμηκυνθεί η διάρκειά της. Επιστημολογική επίπτωση : να αμφισβητηθεί η αξιολόγηση μέσω της πρακτικής • αξιώνεται να αποδειχθούν στην πράξη τα θεραπευτικά αποτελέσματα. Θεσμική επίπτωση : να ξεφουσκώσει η επάρκεια του διακεκριμένου, και να τον αφυπνίσει• να εξάψει την φιλοδοξία του αρχάριου• να ενεργοποιήσει την γενεαλογική ένταση.

4 - Ο ΑΝΑΣΤΕΝΑΓΜΟΣ ΤΟΥ ΛΑΚΑΝ

Θα έπρεπε να πάρουμε κατά γράμμα τον αναστεναγμό του Λακάν, *το πέρασμα είναι μία αποτυχία*, και να εγκαταλείψουμε την εμπειρία ; Ή μήπως να την

αναζωπυρώσουμε ; Αυτή η επιλογή, η οποία έμοιαζε να προσφέρεται μετά την διάλυση της φροϋδικής Σχολής του Παρισιού, ήταν στην πραγματικότητα μία επιβεβλημένη επιλογή, τουλάχιστον για όποιον θεωρούσε ότι το πέρασμα δεν ήταν ένα προσάρτημά της που θα μπορούσαμε να αποσπάσουμε αβλαβώς από τη διδασκαλία του Λακάν. Κατ' αυτόν λοιπόν τον τρόπο, από τον Μάιο του 1982, τα μέλη της Σχολής του φροϋδικού Αιτίου υιοθέτησαν σχεδόν ομόφωνα έναν κανονισμό της διαδικασίας, οι όροι του οποίου είχαν συζητηθεί κατά τη διάρκεια ενός έτους• εγκαθίδρυε δύο καρτέλ του περάσματος, προσδιόριζε την σύνθεση και την ανανέωση τους, προέβλεπε την σύγκληση ενός Κολλεγίου του περάσματος κάθε έξι χρόνια για να αξιολογήσει τα αποτελέσματα. Αυτή η διαδικασία λειτουργεί στην ΣΦΑ από το 1983• εφαρμόστηκε προοδευτικά κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990 στις άλλες Σχολές που δημιουργήθηκαν στην Παγκόσμια Εταιρία Ψυχανάλυσης• κάθε δύο χρόνια, τα καρτέλ, μετά την παύση της θητείας τους, συντάσσουν μία έκθεση• οι Αναλυτές της Σχολής καλούνται αδιάλειπτα να παρουσιάσουν τις μαρτυρίες και τις εργασίες τους κατά τη διάρκεια των τριών ετών όπου ο τίτλος τους παραμένει σε ισχύ (δεν υπάρχουν μόνιμοι Αναλυτές της Σχολής). Επιπροσθέτως, μία επιτροπή αναγορεύει τακτικά Αναλυτές Μέλη της Σχολής βασιζόμενη στη γνώση που μπορεί να έχει για την πρακτική των συναδέλφων, στην αξιοπιστία των εργασιών τους, τις εποπτείες, την *vox populi*. Αυτή η διαδικασία που δεν αφορά καμία επίδοση και δεν αποτελεί έναυσμα για καμία υποψηφιότητα, δεν θα μπορούσε να είναι τόσο λαμπρή όσο το πέρασμα• είναι διακριτική• λέμε συχνά να την μεταρρυθμίσουμε, χωρίς να το κάνουμε• στην πραγματικότητα, το πέρασμα είναι αυτό που αποτελεί την μείζονα εγγύηση.

5 - Η ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΑΣΜΑΤΟΣ

Δεν φαντάζεται κανείς τον σεβασμό με τον οποίο περιβάλλεται στο φροϋδικό Πεδίο η αναγόρευση ενός Αναλυτή της Σχολής, την παθιασμένη προσοχή με την οποία παρακολουθούμε τις εργασίες του, τουλάχιστον τις πρώτες. Η δοκιμασία στην οποία θριάμβευσε μέσα στην διαδικασία παρατείνεται, επαναλαμβάνεται κάθε φορά που παίρνει τον λόγο. Η αναγόρευση του έχει αξία στοιχήματος•

χρειάζεται πάλι να επιβεβαιωθεί από αυτό που θα παράγει. Κάποιοι απογοητεύουν, απογοητεύονται, εγκαταλείπουν τη Σχολή, είναι τουλάχιστον η απόδειξη ότι το πέρασμα δεν έχει διόλου ως αποτέλεσμα να τους δέσει δια παντός με το σύστημα μέσα στο οποίο διακρίθηκαν. Τα καρτέλ που αναγορεύουν, τα μέλη των οποίων προέρχονται εν μέρει από εκλογές και εν μέρει από κληρώσεις, προχωρούν σε μία κλινική αξιολόγηση του περιστατικού. Απαντούν επίσης σε μία επιστημική ερώτηση : *Τι το καινούργιο μας μαθαίνει αυτός ο υποψήφιος για το πέρασμα σχετικά με τις οδούς που οδηγούν σε ένα τέλος της ανάλυσης ;* Πρέπει εν τέλει να λάβουν υπόψιν τους την πολιτική απήχηση της απόφασής τους : *Θα ξέρει ο νέος Αναλυτής της Σχολής να απαντήσει σε αυτό που περιμένει από εκείνον η Σχολή, στο να είναι αναλυτής από την εμπειρία της οποίας ο ίδιος αποτελεί μέρος, αυτήν της Σχολής ;* Αυτές οι τρεις διαστάσεις δεν επικαλύπτονται• οι συζητήσεις των Κολλεγίων του περάσματος της ΣΦΑ βρέθηκαν δύο φορές στη δίνη των σχισμάτων• η ηρεμία που περιβάλλει την συνήθη λειτουργία του περάσματος αναδεικνύεται ακόμα περισσότερο. Βλέπουμε όλο και συχνότερα υποψήφιους να κάνουν το αίτημα τους για το πέρασμα σε μία Σχολή άλλη από την δική τους, όπου είναι άγνωστοι (ή λιγότερο γνωστοί) όπως και ο αναλυτής τους• η δοκιμασία δεν γίνεται παρά διαυγέστερη• οι Σχολές του φροϋδικού Πεδίου μοιράζονται εφεξής το ίδιο *gradus*.

6 - Η ΒΥΘΙΣΗ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΣΧΟΛΗ

Εάν ένας αναλυτής είναι ουσιαστικά ένας αναλυμένος, εάν δεν είναι κλινικός παρά εκ των υστέρων, τότε η αναλυτική εκπαίδευση αφομοιώνεται μέσα στη θεραπεία. Αυτό είναι το νόημα της έξυπνης ατάκας του Λακάν το 1973 : *Δεν υπάρχει αναλυτική μόρφωση (formation)⁵, υπάρχουν μόνο τα μορφώματα (formations) του ασυνείδητου*. Διότι δεν υπάρχει εκπαίδευση που να μην είναι

---

⁵ (Σ.τ.Μ.) Επιλέγουμε εδώ τον όρο «μόρφωση» του αναλυτή αντί του όρου «εκπαίδευση» του αναλυτή για να αποδώσουμε την κοινή ρίζα με τον όρο «μορφώματα» του ασυνείδητου που ακολουθεί.

ευθυγραμμισμένη με μία ταύτιση• εφόσον η αναλυτική θεραπεία έχει συλληφθεί ως μία διαδικασία *αποδόμησης των ταυτίσεων*, η ονομασία *εκπαίδευση* δεν ταιριάζει πια, και η αναλυτική ομάδα έχει την δομή του συνόλου του Russell : είναι η ομάδα των *χωρίς-ομάδα*. Όντως, η φροϋδική Σχολή του Παρισιού δεν οργάνωσε ποτέ τίποτα που να έμοιαζε με ένα πρόγραμμα σπουδών. Παρ' όλα αυτά, ο Λακάν ήθελε παράλληλα αναλυτές που να μην είναι *μετριότητες*, αλλά ειδικοί και γνώστες. Δίχως αμφιβολία ήθελε επίσης να ξέρουν να βάζουν σε παρένθεση ικανότητα και γνώσεις για να υποδεχθούν το πρωτοφανές του περιστατικού, αλλά αυτό προϋπέθετε ότι αυτήν την ικανότητα και τις γνώσεις τις είχαν. Είναι αυτό που συμπυκνώνεται στη φράση *ξέρω να αγνοώ αυτό που ξέρω*. Η Σχολή είναι ακριβώς ο γεωμετρικός τόπος όπου συγκλίνουν αυτά τα παράδοξα. Πρόκειται για έναν τόπο γνώσης, που οργανώνεται σε σχέση με μία μη-γνώση• κανείς δεν ισχυρίζεται ότι κατέχει τη γνώση του τι είναι αναλυτής (σε αντίθεση με τις Εταιρίες), αυτή την γνώση πρέπει τα μέλη της να την αναζητήσουν (να ενημερωθούν), να την κατασκευάσουν (να την επινοήσουν) και, σε τελική ανάλυση, να μην ικανοποιηθούν από αυτήν. Επομένως, όχι εκπαίδευση από οδηγό σπουδών, δηλαδή : όχι προκαθορισμένη διαδρομή διατεταγμένη από μία *a priori* γνώση• όχι ιδανική μορφή (μία εικόνα, *Bild*) ως *terminus ad quem*, εφόσον το *a* είναι το αντικείμενο για το οποίο δεν υπάρχει συγκεκριμένη ιδέα• δεν υπάρχει παιδαγωγική, εκεί όπου πρόκειται πάντα για τον έλεγχο αυτού του αντικειμένου μέσω της γνώσης ($\Sigma_2 \rightarrow a$). Κινούμαστε εντελώς διαφορετικά : μέσω της βύθισης του υποκειμένου σε ένα περιβάλλον που ανακινεί την έλλειψη της γνώσης εκείνου που του είναι πιο σημαντικό. Ο καθένας ας κολυμπήσει όπως μπορεί, ο καθένας με την πατέντα του. Για να συγκροτηθεί ένα τέτοιο περιβάλλον, χρειάζεται αριθμός, πληθώρα δημοσιεύσεων, πολλαπλές ανταλλαγές (χωρίς τις οποίες το υποκείμενο βρίσκεται υπό την επήρεια μιας αυστηρής υποβολής ή φυτοζωεί σε ένα κλαμπ βετεράνων). Η Φροϋδική Σχολή του Παρισιού, στην καλύτερη της περίοδο, υπήρξε ένα τέτοιο περιβάλλον, που διατηρήθηκε και διευρύνθηκε με το Φροϋδικό Πεδίο. Αλλά η Φροϋδική Σχολή του Παρισιού υπήρξε η ίδια ενσωματωμένη σε ένα πλαίσιο διανοητικά παλλόμενο, το οποίο εξαφανίστηκε.

7 - Η ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΝ

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1970 είχε εγκατασταθεί περιφερειακά της φροϋδικής Σχολής του Παρισιού ο κλινικός Τομέας του παραρτήματος της ψυχανάλυσης του πανεπιστημίου Παρίσι 8• πρότεινε, στο πλαίσιο της δια βίου εκπαίδευσης, μια μεθοδική διδασκαλία πανεπιστημιακού τύπου• δεν θα είχε υπάρξει χωρίς την ισχυρή υποστήριξη του Λακάν. Ήταν ήδη μια αναγνώριση του γεγονότος ότι η Σχολή δεν επαρκούσε για τα πάντα, και του ότι η ανατροπή την οποία υποτίθεται ότι θα προσέφερε έφερνε τα αποτελέσματα της μέσω της εύρυθμης διεξαγωγής της ακαδημαϊκής εκπαίδευσης την οποία αμφισβητούσε• από τότε που κάμφθηκε η εκπαίδευση αυτή, να που οι ανατρεπτικοί μας οδηγήθηκαν στο να αμβλύνουν τις ανεπάρκειες της και να πάρουν τη σκυτάλη της. Ο κλινικός Τομέας, με την δημιουργία της ΣΦΑ, η οποία στηρίχτηκε πάνω του τον πρώτο καιρό, όχι μόνο δεν εξαφανίστηκε αλλά εξαπλώθηκε, εδραιώθηκε τόσο στην επαρχία όσο και στο εξωτερικό και βρήκε εκτός του φροϋδικού Πεδίου πολυάριθμους μιμητές. Ετούτοι εδώ, ενώ υιοθετούσαν αυτό το έξω-πανεπιστημιακό μοντέλο, που τόσο είχε αποδοκιμαστεί αρχικά, αρνούσαν να αναπαράγουν εκείνο της Σχολής. Σήμερα, τα πράγματα βρίσκονται στο σημείο όπου, εντός και εκτός του Πανεπιστημίου, αναρίθμητοι εκπαιδευτικοί τομείς εκμεταλλεύονται πόρους γνώσης ψυχαναλυτικής τάξεως, χωρίς ωστόσο να μπορούν να εγγυηθούν τον τίτλο του ψυχαναλυτή στους φοιτητές ή τους πτυχιούχους τους. Αυτή η διάζευξη μεταξύ εκπαίδευσης και εγγύησης ευνοεί με εντελώς φυσικό τρόπο την ανάπτυξη του αποκαλούμενου στην Ισπανία *mundo psi*, που διογκώθηκε στο βαθμό να διαδοθεί η ιδέα ότι η καθαρή ψυχανάλυση σταδιακά θα εξαλειφθεί. Αυτό δεν ισχύει καθόλου. Ή τουλάχιστον, δεν θα συμβεί τίποτα τέτοιο όσο θα διατηρούνται Σχολές αντάξιες της ιδέας τους.

8 - Η ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΟΞΩΝ

Ο Λακάν ονειρευόταν μία Σχολή στην οποία θα εισάγονταν μόνο οι Αναλυτές της Σχολής (ΑΕ) (βλ. *Άλλα γραπτά*, σελ.307-308)• θα ήταν οι μόνοι που θα ασκούσαν την ψυχανάλυση. Στην πράξη, οι ΑΕ σπανίζουν, εκείνοι που ασκούν είναι πολυάριθμοι, αλλά δεν βλέπω κανέναν στο φροϋδικό Πεδίο να ικανοποιείται από μία σύντομη οδό. Η εκπαίδευση παρατείνεται, διαιωνίζεται• δεν είναι πια εκπαίδευση, είναι τρόπος ζωής : παρακολουθεί κανείς μαθήματα, παραμένει σε εποπτεία ακόμα και όταν αναγορεύεται Αναλυτής Μέλος της Σχολής, επανεκκινεί ευχαρίστως το κομμάτι της ανάλυσης. Ένα ισχυρό θεσμικό ιδεώδες επαγρυπνεί, βασανίζει και προτρέπει, χωρίς να υπάρχει ανάγκη για κανόνες και οδηγίες. Αλλά και το πέρασμα είναι επίσης αβέβαιο : αρκεί το παραμικρό για να απορρυθμιστεί η διαδικασία• δεν μπορεί να υποστηριχθεί παρά μόνο μέσα σε μία ομάδα επαρκώς διευρυμένη έτσι ώστε να έχει ποικιλομορφία. Πρέπει, ωστόσο, να μην είναι ασυντόνιστη, και κοινά σημεία αναφοράς να επιτρέπουν σύγκλιση, δίχως κομφορμισμό, σχετικά με την αντικειμενικότητα ενός τέλους της ανάλυσης• πρέπει το πέρασμα να έχει προτεραιότητα, χωρίς να έχει την αποκλειστικότητα• εάν καταστεί κάτι το απόλυτο χάνει κάθε νόημα, διότι έχει διαβαθμίσεις, δεν θα έπρεπε να συγχέεται με ένα εγερτήριο μύησης, και η αναγόρευση δεν ξεφεύγει από την ενδεχομενικότητα• εάν η ομάδα κατανέμεται σε αντίπαλες φατρίες, αντίο πέρασμα : η αναγόρευση θα αποφασιστεί μέσω διαπραγματεύσεων• κτλ. Πρόκειται για τον τετραγωνισμό του κύκλου. Μου φαίνεται ότι το φροϋδικό Πεδίο έφτασε, όχι δίχως δυσκολία, ούτε δίχως οδύνη, σε μια ισορροπία των διαφόρων παραδόξων από τα οποία δομείται το *επιτέλεσμα-της-εκπαίδευσης* στην ψυχανάλυση. Μία ισορροπία, δεν θα μπορούσαμε να ζητήσουμε περισσότερα, για παράδειγμα μία λύση. Είναι θεμιτό να αντιτάξουμε : Όμως πόσο καιρό ;

9 - ΣΤΟ ΔΙΧΩΣ-ΓΙΑΤΙ

Μία ενημερωμένη αναγνώστριά μου λέει : *Και η επιθυμία του ψυχαναλυτή ;* Αν οι επικρατούσες στους λακανικούς ιδέες αποτελούσαν αντικείμενο ενός λεξικού, αυτό σίγουρα θα σύστηνε : *Δηλώνει την βαθιά πεποίθηση ότι διακατέχεται από αυτήν.* Πράγματι, εδώ είναι που σκοντάφτει το πέρασμα : συλλαμβάνει ως προς τι το υποκείμενο ικανοποιείται από το σημείο στο οποίο έχει φτάσει (ένα *επέκεινα του προσποιητού*), και το επιστρέφει στη Σπηλιά (την Σχολή), όμως, ανάμεσα στα δύο, δεν διαφωτίζει το γιατί ο αναλυμένος δεν βρίσκει να κάνει κάτι καλύτερο από το να κάνει τον αναλυτή. Μαντεύουμε ότι αυτό συχνά οφείλεται σε κάποια ανεπάρκεια της θεραπείας. Εξάλλου, ο υποψήφιος για το πέρασμα είναι συνήθως ήδη εγκατεστημένος σε μία *ψ-πρακτική* της οποίας βρίσκουμε πολύ πιο εύκολα το φαντασιωσικό υπόβαθρο. Θα ήταν λογικό το ότι η επιθυμία του αναλυτή, επιθυμία να αποκτήσει από τον καθένα το *χωρίς-προηγούμενο* του, διακρίνεται, όπως το ρόδο του Angelus (Silesius), επειδή είναι *δίχως γιατί*. Δεν θα έμενε, λοιπόν, παρά να επαληθεύει κανείς την παρουσία και την δράση του στο πλαίσιο της πρακτικής και τούτο μέσω της εποπτείας.

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ

Μου ζητούν διευκρινίσεις :

1. Τα μέλη των καρτέλ του περάσματος προκύπτουν από κλήρωση / εκλέγονται από τους Αναλυτές της Σχολής ; Από τους Αναλυτές της Σχολής + τους Αναλυτές Μέλη της Σχολής ; Από το σύνολο των μελών της ΣΦΑ ; Από άλλους ;
2. Πώς γίνεται κανείς μέλος της Σχολής ; Μέσω του περάσματος ; Από τα σωματεία του φροϋδικού Πεδίου ;
3. Λίγη είναι προσοχή που αφιερώνουμε στους Αναλυτές Μέλη της Σχολής, ενώ αυτή εδώ είναι η εγγύηση που μπορεί να έχει αξία στο κοινωνικό, καθώς οι Αναλυτές της Σχολής δεν είναι παρά διάττοντες αστέρες.

Απαντώ :

1. Ένα καρτέλ του περάσματος στην ΣΦΑ περιλαμβάνει : τον παλαιότερο συν-ένα• έναν περατή, που έχει κληρωθεί από μία λίστα• έναν Αναλυτή της Σχολής, εκλεγμένο από την γενική συνέλευση της Σχολής ανάμεσα στους εν ενεργεία ΑΕ• ένα μέλος της Σχολής που ασκεί την ψυχανάλυση, εκλεγμένο ομοίως κατόπιν υποψηφιότητας• τον συν-ένα, που επιλέγεται από τους τέσσερις προηγούμενους.
2. Γινόμαστε μέλος της Σχολής κατόπιν απόφασης του Συμβουλίου της. Από το 1995, το μέλος γίνεται *ipso facto* μέλος της Π.Ε.Ψ., το Συμβούλιο της πρέπει να επικυρώσει την απόφαση, και δεν το κάνει πάντα. Η εισδοχή γίνεται, είτε από την οδό του περάσματος, είτε μέσω τίτλων και εργασιών. *Από την οδό του περάσματος* : είτε ο υποψήφιος για το πέρασμα αναγορευτεί ΑΕ, είτε όχι, αλλά όντας ωστόσο *προτεινόμενος* στο Συμβούλιο από το καρτέλ που άκουσε το πέρασμα του. *Μέσω τίτλων και εργασιών* : δηλαδή μέσω της γνώσης που έχει το Συμβούλιο (δώδεκα μέλη) της διαδρομής του υποψηφίου.
3. Ποια είναι η αξία *μέσα στο κοινωνικό* της εγγύησης που δίνει μια εταιρεία του νόμου του 1901; Απολύτως καμία. Αυτό που πρέπει να ειπωθεί, είναι το τι πιστοποιεί τις αξιώσεις αυτής της εταιρείας. Είναι η εργασία του Λακάν που αποτελούσε την *εγγύηση* της φροϋδικής Σχολής του Παρισιού. Τι είναι αυτό που *εγγυάται* την ΣΦΑ ; Η συνέχιση και η έκταση των εργασιών της δημοσιευμένων εδώ και είκοσι χρόνια ; Δίχως αμφιβολία. Ο αριθμός των μελών της, οι ακαδημαϊκοί τους τίτλοι, οι θέσεις που κατέχουν στο κοινωνικό ; Ασφαλώς. Το ότι ανήκει σε ένα ευρύ διεθνές δίκτυο ; Ναι. Αλλά, όλο αυτό δεν είναι τίποτα, δεν είναι παρά προσποιητό. Αυτό που κάνει να *εξ-ίσταται* το πραγματικό που διακυβεύεται, εάν αυτό υπάρχει, είναι το πέρασμα. Χρειάζεται εδώ μία χρήση της ψυχανάλυσης που απαιτεί από εκείνη ένα αποδείξιμο αποτέλεσμα. Στον σχεδιασμό μας, το πέρασμα εγγυάται την Σχολή, η οποία εγγυάται τους Αναλυτές της, Μέλη της Σχολής. Εάν αυτό εκλείψει, ετούτος ο τίτλος δεν θα ήταν παρά ένα μετάλλιο από σοκολάτα

που απονέμεται από μια συντροφιά απατεώνων : ο Podular εγγυάται για τον Hatchibombotar⁶, και εκείνος του το ανταποδίδει• κρατιέται ο ένας από το μούσι του άλλου• και ξεσπούν σε γέλια συγχρόνως.

Μετάφραση: Σίσσυ Ράπτη

Επιμέλεια: Δέσποινα Ανδροπούλου

---

⁶ Ήρωες από τα παιδικά βιβλία Babar.